

Innkalling til møte i Verdensarvrådet for Røros bergstad og Circumferensen, Hovet, Ålen, fredag 15.12. 2017 kl. 1100-1500

Sak 32/17 Innkalling, sakliste, referat
1. Godkjenning av innkalling og sakliste
2. Godkjenning av referat 20.10.2017

Sak 33/17 **Høringsuttalelser til disposisjon for forvaltningsplanen. Justering av disposisjon.**
Disposisjonen for forvaltningsplan ble utsendt på høring 1. september med høringsfrist 1. november. 1. desember var det mottatt 10 hørings-uttalelser. Et sammendrag av disse gjengis under;

Tolga kommune

Saken ble behandlet i Tolga kommunestyre den 26.10. 2017

I saksutredningen påpekes det at det er viktig å bygge nettverk mellom de kulturhistoriske og naturhistoriske verdiene innenfor regionen. Felles forståelse for kontaktpunktene gir et godt utgangspunkt for en helhetlig og reflektert forvaltningspraksis. F.eks. har gruvehistorien vært førende for kulturlandskapet vi i dag finner i «den grønne nasjonalparken» Forollhogna (setring og matproduksjon i utmarka, tømmer til kull m.m.)

Vedtak; Tolga kommunestyre slutter seg til utkast til disposisjon for Forvaltningsplan for verdensarven Røros bergstad og Circumferensen 2019-2023.

Røros kommune

Saken er behandlet administrativt og oversendt den 26.10.2017

Det pekes på at det er viktig å se sammenhengen mellom forvaltningsplanen og kommunenes øvrige planer. Videre at underpunktene under Visjon og mål(kap.11) knyttes til indikatorsettet som tilstanden til verdensarven skal vurderes i mot. Til disposisjonens kap. 15 forespørres det om de store kulturarrangement som er nevnt tar utgangspunkt i om de har betydning for formidling av verdensarven. Det pekes også spesielt på sammenhengen mellom immateriell og materiell kulturarv i verdensarven, og *det savnes en konkretisering av hvilke typer immateriell kulturarv som er relevant i verdensarvsammenheng.*

Direktoratet for mineralforvaltning

Direktoratet slår fast at mineraluttak i dag har relativt lite omfang i området. Malmforekomsten i Lergrubbakken vurderes å ha regional betydning. Det gjøres også oppmerksom på Norges geologiske undersøkelses ressursdatabaser, og direktoratets egne baser over bergrettigheter og aktsomhetskart for gruveåpninger innenfor området.

Mineralloven er et relevant lovverk i denne sammenhengen.

Huseierforeningen for Røros sentrum har ingen kommentarer så langt, men vil komme tilbake under den videre behandling av planen.

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Fylkeskommunen peker på viktigheten av å se sammenhengen mellom planer innenfor området, bl.a. regional plan for kulturminner i Sør-Trøndelag, regional plan for Forollhogna villreinområde og regional plan for Røros bergstad og Circumferensen.

Fylkeskommunen nevner også viktigheten av å se natur- og kulturminneforvaltningen i sammenheng innenfor området.

Fylkeskommunen poengterer behovet for å innhente ny kunnskap om området. Videre ønsker fylkeskommunen at medvirkningsprosessene i forbindelse med planarbeidet prioriteres høyt.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har varslet at de vil sende en samlet kommentar, men denne var ikke mottatt ved utsendelse av sakspapirene.

Reindriftsavdelinga hos fylkesmannen i Sør-Trøndelag har oversendt høringsuttalelsen til Regional plan for Røros bergstad og circumferensen fra 2010. Mange av de samme utfordringene som var nevnt da, gjelder fremdeles. *Det dreier seg blant annet om nærmere utredning/vektlegging av den samiske befolkningens og reindriftnas betydning for Røros Kobberverk.* Det er behov for bedre dokumentasjon av historien, og behov for økt formidling av de allerede kjente kultursporene. Reindriftsforvaltningen mener det er viktig å få styrket regional kompetanse på kulturminneområdet i verdensarvkommunene., inklusive kunnskap om den samiske historien og de samiske kulturminnene.

Fylkesmannen i Hedmark har ingen kommentarer til disposisjonen

Statens vegvesen har ingen kommentarer til disposisjonen

Os historielag mener at det må være en ambisjon at forvaltningsplanen klargjør hva det betyr å være innenfor «bufferonen». Historielaget ønsker også at formidling og kunnskapsspredning om verdensarv gis høy prioritet, da denne kunnskapen om verdensarv er varierende og til dels dårlig i området sett under ett. God kunnskap gir lokal forpliktelse og aktiv medvirkning i prosesser av betydning for verdensarven. Historielaget mener at tiltak knyttet til «oppluttende verdier» i bufferonen må vektlegges.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er opptatt av at de forskjellige forvaltningsmyndighetene og institusjonene som arbeider med forvaltning og formidling *samarbeider* i å løfte fram både natur- og kulturverdier i Circumferensen. Dette gjelder også de immaterielle verdiene og historiene i området. Nasjonalparkstyret arbeid med Besøksstrategi for Forollhogna vil kunne gi viktige innspill til forvaltningsplanen.

I sitt vedtak på styremøte den 30.10. 2017, viser styret på følgende samarbeidspunkter:

- Sikring og formidling av kunnskap om natur- og kulturarv og særlig sammenhengene mellom Røros og bygdene omkring (inklusive fortellingene/historiene)
- Tilrettelegging for opplevelser, formidling og verdiskaping knyttet til utvalgte ferdselsveger og gamle gruver (eks. sykling i verdensarven, vandring i verdensarven, opplevelser i verdensarven).
- Ivaretagelse og synliggjøring av kulturminnene (registrere, skilte, merke, informere, restaurere)

Styret sier også at det er viktig å klargjøre og informere om hva det innebærer å være en del av cirkumferensen til Røros bergstad. I hvilken grad kan tiltak i verneområdene knyttes til forvaltningsplan, regional plan og de ulike handlings-/tiltaksplaner? På hvilke måter kan eventuelt logoer for verdensarven benyttes innenfor cirkumferensen?

Koordinators kommentar:

Selv om _uttalelsene er relativt fåtallig, er det framkommet flere viktige innspill. *Mineraldirektoratets* opplysninger om forhold tilknyttet deres virksomhet er blant disse.

Flere høringsinstanser er opptatt av *at sammenhengen mellom natur- og kulturminnenforvaltning må vektlegges.*

I den videre prosessen vil dette blant annet kunne ivaretas gjennom et nært samarbeid med arbeidet med besøksstrategier for nasjonalparkene og generelt med nasjonalparkstyrene og forvalterne.

Immateriell kulturarv og samiske kulturminner ønskes også medtatt, og for den immaterielle kulturarven del, ønskes en nærmere spesifisering av hva som er relevant i forhold til Røros Kobberverks aktivitet.

Sporene etter Kobberverkets virksomhet i Circumferensen, som kølmiler, ferdasgårder og ferdselsleier vektlegges fra flere.

Høringen har gitt både konkrete forslag til tillegg i disposisjonen, og viktige innspill til tema som bør utredes nærmere i arbeidet med forvaltningsplanen.

Tre tema skiller seg ut;

- Immateriell og samisk kulturarv med relevans til Røros Kobberverks virksomhet
- Sammenhenger mellom natur- og kulturminneforvaltning og formidling innenfor verdensarvområdet
- Hva betyr det å være *bufferzone*, spesielt i arealforvaltningssammenheng
- Ivaretagelse av ferdasgårder og ferdselsleder

I forbindelse med søknader om midler for 2018 fra Riksantikvaren, kan de tre ovenstående tema være aktuelle å få utredet.

En revidert disposisjon basert på innspillene er vedlagt saken.

Innstilling;

De framkomne innspill fra høringspartene innarbeides i disposisjonen, og vektlegges under det videre arbeidet med planen.

Vedtak;

Sak 34/17

Revisjon av handlingsprogrammet til regional plan for Røros bergstad og Circumferensen. (1 vedlegg)

I sak 27/17 ba verdensarvrådet om å få framlagt en tidsplan for revisjon av handlingsprogrammet til Regional plan for Røros bergstad og circumferensen. Vedlagt saken er et forslag til planprosess og framdriftsplan for arbeidet. Arbeidet ledes av fylkeskommunene i fellesskap, og med samme faste arbeidsgruppe som arbeidsgruppen for forvaltningsplanarbeidet. Det er lagt en stram tidsplan, med sluttbehandling av handlingsprogrammet for 2018-2020 på fylkestingene høsten 2018.

Verdensarvrådet vil ha saken til behandling i 2 runder ut over behandlingen i dagens møte; etter at forslagene fra partene er kommet inn, og etter høringsrunden.

Arbeidet med handlingsprogrammet vil i en periode løpe parallelt med forvaltningsplanarbeidet, men skal konsentrere seg om tiltak innenfor verdensarven i perioden 2018-2020. Innspillene til handlingsplanen vil være nyttige i forvaltningsplanarbeidet, og ved å operere med samme arbeidsgruppe i begge prosessene vil en kunne se sakene i sammenheng.

Slik arbeidet med handlingsprogrammet er lagt opp, bør verdensarvrådets møteprogram tilpasses dette. Det vi si at det er behov for et møte i slutten av februar/begynnelsen av mars, og et møte på høsten i forkant av behandlingen i fylkestingene. Møteplan for verdensarvrådet behandles i sak 35/17.

Innstilling;

Den framlagte tidsplanen legges til grunn for arbeidet med revisjon av handlingsprogrammet for 2018-2020 til regional plan for Røros bergstad og Circumferensen.

Vedtak;

Sak 35/17

Budsjett verdensarvkoordinator

Verdensarvkoordinatorstillingen finansieres i sin helhet av Riksantikvaren, og omsøkes årlig fra vertskommune Røros. Regnskapet for 2017 er ikke ferdigstilt pr. dato, men ser ut til å komme ut med et lite underforbruk.

De vesentlige utgiftene ut over lønn til koordinator, er reise og møteutgifter verdensarvkoordinator, deltakelse på nordisk verdensarvrådsmøte og studietur til Falun for koordinator, verdensarvråd og faggruppede medlemmer, møteutgifter for verdensarvråd og faggruppe, og utgifter i forbindelse med forberedelser til World Heritage leadershiparrangementet. I 2017 er det i tillegg gitt et tilskudd til skiltprosjektet på kr. 90000.

For 2018 omsøkes kr. 1 180 000, mot 1 170 000 i fjor. Økningen skyldes justering i forhold til lønn til koordinator som følge av årets lønnsoppgjør.

Verdensarvkoordinator	Budsjett
Lønn og sosiale utgifter	920000
Driftsutgifter	200000
Tjenestekjøp	50000
MVa kompensasjon	10000
Sum utgifter	1180000
Refusjon staten	1170000
MVA-kompensasjon	10000
Sum inntekter	1180000

Innstilling;

Verdensarvrådet anbefaler at det omsøkes riksantikvaren om kr. 1180 000 til drift av verdensarvkoordinatorstillingen for Røros bergstad og Circumferensen for 2018.

Vedtak;

Sak 36/17

Valg av leder og nestleder i Verdensarvrådet for perioden 2018-2019.

I henhold til vedtektene konstituerer verdensarvrådet seg selv, og velger leder og nestleder for 2 år i gangen. Ordfører Runa Finborud, Os kommune, har vært leder i perioden 2015-2017. Ordfører Hans Vintervold har vært nestleder i samme periode. Det skal nå velges leder og nestleder for de kommende 2 årene.

Saken legges fram uten innstilling.

Vedtak;

Sak 37/17

Møteplan for Verdensarvrådet 2018

Arbeidsutvalget for verdensarvrådet hadde møte den 30.11.2017 og drøftet blant annet forslag til møteplan for rådet for 2018. Faggruppa hadde møte den 20.11.2017 og la opp til følgende møteplan for seg i 2018;

16. februar, 6. juni, 7. september og 8. november.

Den 16. februar planlegges som en fagdag om forvaltningsplanen. Her vil også Verdensarvrådets faste medlemmer inviteres.

AU har følgende forslag til møteplan for verdensarvrådet;

2. februar, 20.april, 21. september og 14. desember

I tillegg kan rådet merke seg to viktige arrangement;

Verdensarvforum, Urnes 7.-9. mai

Nordisk verdensarvkonferanse, Jelling og Christianfeldt, Danmark 10.-13. september.

Innstilling;

Verdensarvrådets møteplan for 2018:

2. februar, 20. april, 21. september og 14. desember

Vedtak:

Sak 38/17

Orienteringssaker

- Søknader til Riksantikvar og fylkeskommuner 2018. Aktuelle saker
- Oppfølging av samarbeid med Falun.
- Status verdensarvsenter
- Status samarbeidsavtale
- Oppfølging World Heritage leadership
- Verdensarvkart

Sak 39/17

Eventuelt

